

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wiak

w sprawie z wniosku oskarżonego J.J.
z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 12 lutego 2025 r.,
wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w Żorach X.Y. od orzekania w
sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Żorach pod sygn. II K 349/24,

**stwierdza swoją niewłaściwość i przekazuje wniosek Sądowi
Rejonowemu w Żorach**

UZASADNIENIE

Pismem z 15 października 2024 r. J.J. (dalej: „wnioskodawca”) złożył wniosek o zbadanie spełnienia przez SSR X.Y. wymogów bezstronności i niezawisłości. W uzasadnieniu pisma wnioskodawca powołał się na okoliczność powołania SSR X.Y. na stanowisko sędziego sądu rejonowego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Jego zdaniem, wymaga to weryfikacji spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności wskazanego sędziego.

Sąd Rejonowy w Żorach postanowieniem z 6 listopada 2024 r. ([...]) na podstawie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz. U. 2024, poz. 622, dalej: „u.SN”) przekazał wniosek J.J. Prezesowi

kierującemu pracami Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Rejonowy w Żorach przekazał wniosek o wyłączenie SSR X.Y. do Sądu Najwyższego, na podstawie art. 26 § 2 u.SN. Zgodnie z tym przepisem, do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Jako podstawę wniosku wnioskodawca powołał okoliczność rekomendowania SSR X.Y. przez Krajową Radę Sądownictwa, ukształtowaną zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Wnioskodawca nie wskazał poza tym żadnych innych okoliczności, które miałyby świadczyć o braku bezstronności i niezależności sądu.

W niniejszej sprawie Sąd Najwyższy zobowiązany był uwzględnić treść wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 5 czerwca 2023 r. (C-204/21), w którym uznano, że przekazanie – na podstawie art. 26 § 2 u.SN – do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawania zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego stanowi uchybienie zobowiązaniom, które wynikają z mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych, jak również na mocy art. 267 TFUE i zasady pierwszeństwa prawa Unii. Trybunał zaznaczył, że kwestie dotyczące badania niezależności sądu i niezawisłości sędziego nie stanowią specyficznych kwestii prawnych w konkretnej

dziedzinie prawa, które z tego względu mogłyby należeć do wyłącznej właściwości wyspecjalizowanego potencjalnie sądu. Co więcej, prawo do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy oznacza, że każdy sąd krajowy powołany do stosowania prawa Unii jest zobowiązany zbadać, czy spełnia on takie standardy, jeżeli pojawiłaby się w tym względzie poważna wątpliwość.

Uwzględniając argumentację zawartą w powyższym wyroku TSUE oraz podstawę przekazania wniosku przez Sąd Rejonowy w Żorach, należało przyjąć, że w niniejszej sprawie wniosek o wyłączenie SSR X.Y. powinien być rozpoznawany zgodnie z regulacjami zawartymi w art. 40 i nast. k.p.k. Zgodnie z art. 42 § 4 k.p.k., poza wypadkiem określonym w § 2 (tj. wyłączenia sędziego z mocy prawa) o wyłączeniu orzeka sąd, przed którym toczy się postępowanie; w składzie orzekającym w kwestii wyłączenia nie może brać udziału sędzia, którego dotyczy wyłączenie. W razie niemożności utworzenia takiego składu sądu, w kwestii wyłączenia orzeka sąd wyższego rzędu.

Analizując treść wniosku, należy zauważyć, że wnioskodawca nie żądał wyłączenia SSR X.Y. od orzekania, lecz zbadania spełniania przez nią wymogów bezstronności i niezawisłości. To zaś wymaga rozważenia zasadności zastosowania środka prawnego przewidzianego w art. 42a § 3 i nast. ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 334). Wniosek ten powinien być rozpoznany przez sąd, przed którym toczy się postępowanie. W niniejszej sprawie właściwy pozostaje więc Sąd Rejonowy w Żorach.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Z.G.

r.g.

